

He ki enei na etahi ko te Hahi o Ingarangi he mea na te ture o te Paremata i te wa ia Henare Tuawaru. Mehemea koia na te take; ehara ahau i tena Hahi.

He korero teka, tera ano ahau e whakamarama.

Ki ta etahi ki, kaore, engari na Akutini i whakato ki Ingarangi i te mutnga onga 600 tau.

He take reka tenei i roto inga waha o o tatou hoa "Pikopo."

Ki ta etahi ki, kaore, engari no te wa o te "Whakamakanga"—Reformation—i te wa ehara te Hahi o Ingarangi i te Hahi Pikopo—te putake o te Hahi o Ingarangi.

Ki ta etahi ki, kaore noa iho he Hahi o Ingarangi engari anake ko te Hahi o Roma kei Ingarangi; he wahi taua Hahi o Ingarangi no Roma.

Maaku ano e whakahoki, he korero teka ano tenei. Mehemea te Hahi o Ingarangi he hahi motuhake, he wahi pono no te Hahi Tapu anga Apotoro puta noa i te ao—me whakataki haere mai tatou o etahi atu manga pono, kotahi tonu nei hoki to ratou putake me to ratou whanautanga mai ko taua ra e korerotia ra i te mahi anga Apotoro. Mahi II. te hekenga iho o te Wairua Tapu i te ra o te Petekoha "ki te hunga e noho tahi ana ratou kotahi ano te whakaaro."

Te tino tutukitanga tenei o te mahi o te Ripekatanga me te Aranga me te Kakenga o to tatou Ariki o Ihu Karaiti ka puta ona hua: ka tonoa mai Tona Wairua Tapu ki ana Apotoro; hei hanga i Tana Hahi puta noa i te ao.

Kaore he wahi ke atu hei timatanga mo etahi atu hahi; i te mea kua marama te peka mai o te Hahi o Ingarangi no nga Apotoro ra ano—kaati ko etahi atu he manga ririki no taua manga nui ano ko ratou kia ahua hopohopo te mea nui ake ia ratou, i te mea koia ra to ratou matua.

Ko aua manga ririki he uri pono no te Hahi a te Karaiti.

Ahakoa ko ratou ko aua Hahi ririki he peka i puta ake i roto i te peka nui, he wahanga nui ki etahi atu whenua, he kai whakahaere ano o ratou he rereke a ratou tikanga karakia: otira kia mau tonu to ratou aroha te hopohopo, me te whakarongo ki te Hahi Matua, ara ki te Hahi o Ingarani.

Me titiro e tatou mehemea ko etahi atu manga kei runga noa ake i to tatou te whakataki haere mai. I tino marama te putanga mai kia tatou.

Tuatahi.—Me korero tatou ia tatou paipera te whanautanga mai o te Hahi, me tona whakatipuranga mai.

He whanautanga mai i Hiruharama, i te Ra o te Petekoha: e 33 tau muri iho i te whanautanga o te Karaiti.

Tirohia i roto i te mapi o Iuropi (Europe) ka kitea iho e tatou a Hiruharama koia nei te kainga i whanau ai te Hahi; kua poropititia noatia atu e te Karaiti ki ana Apotoro "ki Hiruharama ano hoki timata ai." Ruka 24, 27.

I reira ko te hunga e 3,000 i whakatahuritia ki te Rongopai a iriiritia ana.

Taria te whakamutunga o te Upoko I.